

ÕPPEKAVA**B- kategooria ja B1- alamkategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava**

1. **Õppekavarühm** (vastavalt ISCED-F 2013 õppekavarühmade klassifikatsioonile):
1041 - Transporditeenused

2. **Õppe kogumaht** (akadeemilistes tundides): **58**

kontakttunde: 28

prakтика: 30

3. **Õppekava koostamise alus**

Koolitus vastab majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011 määrusele nr 60 "Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad".

4. **Sihtgrupp**

Koolitusele on oodatud B-kategooria juhilubade taotlejad.

5. **Õppe alustamise tingimused**

Koolitusele saab registreerida vähemalt 15,5 aasta vanune noor, kellel on perearsti pool väljastatud tervisetõend, mis lubab tal mootorsõidukit juhtida.

6. **Õppe eesmärk**

Koolituse tulemusena teab õppija sõiduki juhtimise reegleid; oskab sõidukit juhtida vastavalt liikluseaduse reeglitele, ennast ja teisi liiklejaid kahjustamata ning keskkonda säästvalt.

7. **Õpiväljundid**

Koolituse lõpuks õppija:

teab liikluskorralduse reegleid ning oskab neid rakendada.

oskab valida ohutut ja keskkonda säästvat sõidustiili ning arvestab teiste liiklejatega.

teab, kuidas tagada sõiduki turvalisust.

teab oma isiklike eripärasid sõidukijuhina ning oskab sellele vastavalt liikluses käituda ning sobivat sõidustiili valida.

omab teadmisi riskivältimisest ning oskab valida ohutu sõidustiili.

oskab sõidukit juhtida teede ristumis- ja lõikumisaladel, raudteeülesõidukohtades, asulas ja asulavälisel teel ning kiirteel.

oskab sõidukit reeglitekohaselt peatada ja parkida ning sooritada ohutult manöövreid nagu möödasõit, möödumine ja überpõige.

oskab käituda liiklusõnnetuse korral õigesti.

oskab valida ohutut sõiduviisi rasketes tee- ja ilmastikuoludes ning teab peatumistekonna pikkust mõjutavaid tegureid, arvestab neid sõidukiiruse valikul ja erinevates teeoludes.

oskab sõidukit juhtida ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt pimedal ajal.

8. **Õppesisu**

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
Teoriaõpe: ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	1	<ul style="list-style-type: none"> • Juhiloa saamise tingimused ja kord; • Õppetöö korraldus; • Õppetööd reguleerivad õigusaktid ja dokumendid; • Juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.
Teoriaõpe: iseseisvaks õppimiseks juhendamine	1	<ul style="list-style-type: none"> • Individuaalse õppeplaani koostamine; • Autokooli iseseisvat õppimist toetav süsteem.
Teoriaõpe: liiklus kui süsteem	3	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogia; • Liikluskorraldusega seotud põhimõtted; • Liiklus kui süsteem ja juhi roll selle süsteemi osana; • Liikluse positiivne ja negatiivne mõju inimese elule ja tervisele.
Teoriaõpe: ohutu liiklemise põhimõtted	2	<ul style="list-style-type: none"> • Ohutu liiklemise peamised põhimõtted: õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastav sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; • Piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; • Märguanded ja nende kasutamisega seotud reegleid; • Isiklike ohutu liiklemise põhimõtete välja töötamine.
Teoriaõpe: teiste liiklejatega arvestamine	1	<ul style="list-style-type: none"> • Liikluses osalevate liiklejate erinevad rühmad; • Erinevad liiklejate rühmad ja käitumise eripärad; • Erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega seotud ohtu suurendavad tegurid; • Liikluses ohutuse tagamiseks erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikide eripäradega arvestamine; • Teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsus; • Teiste liiklejate ja sõitjatega arvestamine, seda eelkõige vähemkaitstud liiklejatega nende ohutuse tagamiseks.
Teoriaõpe: sõiduki turvalisus	1	<ul style="list-style-type: none"> • Auto kasutaja juhendiga tutvumise olulisus;

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
		<ul style="list-style-type: none"> • Peamised tänapäeva sõidukites kasutuses olevad aktiivse- ja passiivse turvalisuse elemendid ja nende tööpõhimõtted (turvavöö kinnitamine, istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); • Turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohud; • Nõuded sõitjate ja veoste veole ning turvavarustuse kasutusele; • Sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikud ettevaatusabinõud. • Kasutatavale mootorsõidukile kehtivad tehnoseisundi nõuded; • Keskkonnaga seonduvad nõuded sõiduki kasutamisel; • Kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Teooriaõpe: inimene sõidukijuhina	1	<ul style="list-style-type: none"> • Inimeste erineva liikluskäitumise põhjused; • Juhi käitumist mõjutavad sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov); • Isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevad võimalikud riskid liikluskäitumisele; • Isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud strateegiate välja töötamine, mis aitavad vältida liikluskäitumist mõjutavate asjaolude võimalikku kahjulikku tagajärge; • Ohutuse ja keskkonna säästlikuse väärtustamine elu üldistes eesmärkides ning käitumises; • Kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevad ohud.
Teooriaõpe: sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	2	<ul style="list-style-type: none"> • Sõidu ohutu alustamine; • Tee erinevad osad ja nende otstarve; • Sõiduki asukoha valikuga seotud reeglid; • Asukoha valik teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
		<ul style="list-style-type: none"> • Riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil sõidu planeerimine.
Teoriaõpe: sõidujärjekord sõites	2	<ul style="list-style-type: none"> • Probleemülesannete lahendamine teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreeglid; • Teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskid ja nende vältimise võimalused; • Teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohtude vältimine.
Teoriaõpe: sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis	2	<ul style="list-style-type: none"> • Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reeglid; • Sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; • Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskid ja nende vältimise võimalused; • Asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piirangute järgimine ning ohutu piki- ja külgvahe hoidmine.
Teoriaõpe: sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine	2	<ul style="list-style-type: none"> • Probleemülesannete lahendamine parkimise ja peatumisega ning hädapeatumisega seotud liiklusreeglite kasutamisega; • Parklas, parkimismajas ohutu liiklemine ja teisi liiklejaid arvestav käitumine; • Peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud reeglite järgimine; • Peatumine ja parkimine väljaspool asulat.
Teoriaõpe: käitumine liiklusõnnetuse korral	2	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusõnnetuse korral õige käitumine; • Liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärjed.
Teoriaõpe: möödasõit, möödumine ja ümberpõige	2	<ul style="list-style-type: none"> • Ohutuks möödasõiduks vajalikud eeldused; • Ohutu möödasõit, möödumine ja ümber pöikamine;

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
		<ul style="list-style-type: none"> • Möödaskõidetava rollis käitumine; • Möödaskõidu vajaduse kaalumise ohutuse tagamise eesmärgil.
Teoriaõpe: sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil	1	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevalmistuste tegemine enne pikemat või lühemat sõitu; • Sõidu planeerimisel sõidu ohutuse ja säästlikkuse mõjutamine; • Sõiduga seonduva planeerimine; • Juhi käitumisele mõju avaldavate tegurite (elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, väsimus, halb nägemine jne) hindamine ja arvesse võtmine sõidu planeerimisel.
Teoriaõpe: keskkonda säästev auto kasutamine	1	<ul style="list-style-type: none"> • Sõituki kasutamise mõju keskkonnale ja selle mõju vähendamine; • Sõiduki kasutaja juhendist keskkonna säästmise kohta käiva teabe leidmine; • Kütuse kulu jälgimine; • Sõiduki kasutamisel keskkonna säästmine; • Säästlik ehk ohutu sõiduviis.
Teoriaõpe: sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1	<ul style="list-style-type: none"> • Sõidukile mõjuvate jõudude olemus ja nende arvestamine sõiduteekonnal; • Rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohud ja nende ohtude võimalik vältimine.
Teoriaõpe: peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2	<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduk peatamiseks kuluv aeg ja teekonna pikkus; • Sõidukiiruse suurendamise või vähendamise mõju juhi võimalustele sõiduki peatamisel; • Erinevate tee- ilmastikuolude iseärasused ning nende mõju sõiduki juhitavusele; • Oludele vastav sõidukiiruse valik ning õige piki- ja külgsuuna hoidmine.
Teoriaõpe: pimedal ajal sõiduki juhtimine	1	<ul style="list-style-type: none"> • Tulede õige kasutamine nähtavuse parandamiseks vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • Pimedal aja nähtavuse erinevus valge ajaga võrreldes vaatamata tulede õigele kasutamisele ning sellest tulenevalt vastava sõidukiiruse valimine; • Oludele vastav sõidukiiruse ning õige piki- ja külgsuuna valimine;

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
		<ul style="list-style-type: none"> • Pimedal ajal esinevad, eriti kergliiklust puudutavad, ohud.
Sõiduõpe: juhi tööasend ja turvavarustus, praktikum (S1)	1	<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki sõidueelse kontrolli teostamine, sõiduki käsiraamatut kasutades; • Tööasendi ja tahavaatepeeglite juhile sobivaks reguleerimine; • Sõiduki turvavarustuse kasutamine ja aidata kaassõitjateturvavarustuse kinnitamine, turvavarustuse kasutamise vajalikkuse selgitamine; • Sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmete kasutamine; • Juhi vale tööasend ja turvavarustuse vale kasutamise ohud.
Sõiduõpe: sõiduki käsitsemine, praktikum (S2)	1	<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki ohutu kasutamine keskkonda säästval tasemel, mis võimaldaks sõidu õppimist vähese liiklusega teel; • Sõiduki vale käsitlemisega seonduvad ohud ja mõju keskkonnale; • Sõiduki käsitlemisega seotud isiklike tugevate ja nõrgade külgede teadvustamine ning nendega arvestamine.
Sõiduõpe: sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel, praktikum (S3)	8	<ul style="list-style-type: none"> • Sõidu õppimise alustamine erinevates liiklussituatsioonides ohutult ja keskkonda säästvalt; • Liiklemine vähese liiklusega teel; • Peatumine ja parkimine teel; • Vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohud ja oskus neid ohte oma käitumisega vältida; • Vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud isiku tugevate ja nõrkade külgede teadvustamine ning nendega arvestamine.
Sõiduõpe: sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides, praktikum (S4)	10	<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki ohutu ja keskkonda säästlik käsitlemine; • Erinevates liiklussituatsioonides sõitmisel vajalikud oskused; • Erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohud ja nende ohtude vältimine; • Erineva liiklusega teel sõitmisega seotud isiklike tugevate ja nõrkade külgedega arvestamine; • Liikluses toimuvate muutustega kohanemine; • Võimaliku liiklusohtliku olukorra

Teema nimetus	Õppetundide arv	Sisu lühikirjeldus
		<p>tõsiduse hindamine ja sellele kohane reageerimine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki juhtimine antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega, arvestades selle juures liiklusoludega.
<p>Sõiduõpe: möödasõit, möödumine ja ümberpõige, praktikum (S5)</p>	2	<ul style="list-style-type: none"> • Ohutuks möödasõiduks vajalikud eeldused; • Ohutu möödasõita nii päri- kui vastassuunavööndi kaudu; • Käitumine möödasõidetava rollis; • Peatumine ja parkimine väljaspool asulat; • Möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud isiklikud tugevad ja nõrgad küljed.
<p>Sõiduõpe: sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal, praktikum (S6)</p>	5	<ul style="list-style-type: none"> • Asulas kui ka väljaspool asulat sõidu planeerimine ja koostatud plaani järgi sõitmine; • Sõidu planeerimine ohutult ja säästlikult; • Sõidu planeerimine riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • Sõiduteekonna kavandamisel juhi käitumisele mõju avaldavate tegurite (näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, halb nägemine jne.) arvestamine ja hindamine.
<p>Sõiduõpe: keskkonda säästev sõiduki juhtimine, praktikum (S7)</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki juhtimine keskkonda säästvalt; • Säästlik sõiduviis kui ohutu sõiduviis; • Sõiduki juhtimine keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; • Harjutamiseks plaani koostamine esmase juhiloa omamise ajal süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
<p>Sõiduõpe: algastme libedasõidu harjutuste sooritamise, praktikum (S8)</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • Äkkpidurduse sooritamine; • Sõidukiiruse suurendamise mõju juhi võimalusele sõiduk peatada; • Nõrkade külgede teadvustamine, mis on seotud sõiduki peatamisega, ning nendega arvestamine; • Oludele vastav sõidukiirus ning ohutu piki- ja külgsuuna.
<p>Sõiduõpe: pimedas sõiduki</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • Tulede õige kasutamine parandamiseks

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
juhtimine, praktikum (S9)		juhi nähtavust ja sõiduki teistele liiklejatele märgatavaks tegemine; <ul style="list-style-type: none"> • Oludele vastava sõidukiiruse valik; • Pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohud; • Pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riskide vähendamine.

9. Õppemeetodid

Teoreetiline loeng, sõiduülesannete lahendamine, õppesõit sõiduõpetajaga.

10. Õppekeskkond

Õpe toimub loenguruumis ning praktilised sõidutunnid viiakse läbi Tartu maakonnas.

11. Iseseisev töö

Iseseisev õpe toimub teooria.ee e-keskkonnas, kus õpilane tutvub materjaliga iseseisvalt ning seejärel sooritab kolm vahetesti positiivsele tulemusele.

12. Õppematerjalide loend

Liiklusseadus; Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele. (2019) Pärnu: Hansaprint OÜ.

13. Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Osaleja on sooritanud teooriaeksami ja sõidueksami positiivsele tulemusele.

Hindamismeetodid	Hindamiskriteeriumid
Valikvastusega test- kõiki teemasid hõlmav valikvastusega 30 küsimusega test	Test on sooritatud, kui õigeid vastuseid on vähemalt 90%
Liiklusohutuse testi, milles on 10 küsimust.	Test on sooritatud, kui õigeid vastuseid on vähemalt 90%
Sõidueksami, mille kestus on 1 akadeemiline tund.	Sõidueksami sooritamine positiivsele tulemusele, st õppija suudab sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega asula ja asulavälistel teedel ning kohandab oma sõidukiirust vastavalt tee- ja ilmaoludele, on võimeline juhtima sõidukit suurima lubatud kiirusega.

14. Kursuse läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)

Õpiväljundid omandanud ning hindamise läbinud õppijale väljastatakse tunnistus.

15. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Mootorsõidukijuhi õpetaja kompetentsi (tunnistuse) olemasolu.

Soovituslik varasem õpetamise kogemus .